

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE TARİHİ VE COĞRAFI MEKÂN UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Akif AKKUŞ

Prof. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, akifakkus3342@hotmail.com

Ali MEYDAN

Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, alimeydan01@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma tarihi ve coğrafi mekanlara yapılan gözlem gezilerinin öneminin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmancın çalışma grubunu, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 26 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu ile Sosyal Bilgiler Öğretimi kapsamında iki defa arazi gezisi yapılmıştır. Arazi gezileri esnasında Tarsus ve Silifke’de bulunan tarihi ve coğrafi mekanlara gözlem gezisi yapılmıştır. Bu mekanlar Tarsus’ta Nusrat Mayın Gemisi, Kleopatra Kapısı, Sen-Piyer Kilisesi, Ashâb-ı Kehf, Berdan Barajı, Tarsus Şelalesi, Gözlükule Höyüğü, Roma Yolu, Sağlıklı Roma Yolu, Ulu Camii, Cennet obruğu, Cehennem obruğu, Kanlıdivane, Adamkayalar kaya anıtı ve Adamkayalar vadisi, Göksu Vadisi ve Deltası, Silifke Kalesi, Korykos (Kızkalesi) Kızkalesi kıyısında yalıtışı oluşumlarıdır. Araştırmada nitel araştırma metodolojisi kullanılmıştır. Veri toplama aracını üç sorudan oluşan açık uçlu soru formu oluşturmuştur. Açık uçlu soru formundan elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak irdelenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda frekans analizi yapılmış, öğrencilerin görüşleri araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin gezi-gözlem ve arazi çalışması gibi etkinliklerle tarihe ve coğrafyaya bakış açılarında değişiklikler olduğu, bu tür çalışmaların öğretmenlikte kullanılması durumunda öğrencilerin derse karşı ilgilerinin artacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yaşadıkları bölge tarihi ve o bölge coğrafyasının tarih ve sosyal yaşayışa etkilerinin neler olabileceği konularında bilgilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler öğretimi, tarihi mekanlar, coğrafi mekanlar, gezi-gözlem, arazi çalışması.

EVALUATION OF HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL PLACE IMPLEMENTATIONS IN SOCIAL SCIENCES TEACHING

ABSTRACT

This study was carried out to evaluate the importance of sightseeing trips to historical and geographical places according to the student views. The study group of the research included totally 26 students taking Social Studies Teaching course in Mersin University Faculty of Education Department of Primary Education Teaching. With the study group, field trip was actualized for twice within the scope of Social Studies Teaching. During the field trips, sightseeing trip was actualized to the historical and geographical places located in Tarsus and Silifke. These places included Nusrat Minelayer, Cleopatra Gate, Saint-Pier Church, Ashab-ı Kahf, Berdan Dam, Tarsus Waterfall, Gozhlukule Huyuk, Rome Road, Sağlıklı-Rome Road, Great Mospue in Tarsus; and Cennet-Cehennem Shake Holes, Kanlı Divane Shake Hole and ruins, Adamkayalar rock statue and Adamkayalar Valley, Göksu Valley and Delta, Silifke Castle, Korykos (Kızkalesi) and beachrocks on the coast in Silifke. Open-ended question form including three questions was

¹ Adnan Menderes Üniversitesi tarafından 23-25 Mayıs 2013 tarihlerinde düzenlenen "XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda sunulan sözlü bildirinin geliştirilmiş halidir.

created as the data collection tool. The data obtained from open-ended question form were analyzed performing the descriptive analysis. In accordance with the given answers, coded were created, and created codes were correlated and views of students were evaluated by the researchers.

In the research, it was determined that activities such as trip-observation and field trip created radical changes in viewpoints of students towards the history and geography, and in case of using such studies in teaching profession, the interest of students towards the lesson would increase. Moreover, it was also determined that the knowledge of students upon the effects of living region's history and that region's geography upon historical and social life was increased.

Key Words: Social Studies teaching, historical places, geographical places, sightseeing, field work.

GİRİŞ

Sosyal bilgiler, konusu insan ve insan yaşamı olan disiplinlerarası ve çok disiplinli bir alandır. İki temel özelliği olan vatandaş yeterliklerini kazandırmak için oluşu ve bütüncül, disiplinlerarası bir alan oluşu bakımından önemlidir. Sosyal Bilgiler genel olarak tarih, coğrafya, vatandaşlık, psikoloji, antropoloji, sosyoloji, ekonomi, hukuk ve felsefe bilgisi konularını ilişkilendirerek oluşturan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerileri sunan bir eğitim programıdır. Tarih boyunca insanlığın yaşadığı mekanı ve geçmişini bilmesi, tarihin üzerinde yazıldığı coğrafi mekanın özelliklerinin değerlendirilebilmesi ile mümkün olmuştur. Bu ise tarih ve coğrafya bilgilerinin tarihin üzerinde yazıldığı mekan ile sentezlenmesini ve ilgili derslerin öğretim plânlarının hazırlanmasında bir entegrasyonu gerekli kılmaktadır. İşte bu noktadan hareket edildiğinde, tarihin yazıldığı mekan ile o mekanın coğrafi ortam koşullarının eğitim ve öğretim sırasında değerlendirilmesi bu bölgelere yapılacak gözlem gezileri ile mümkündür.

İnsanoğlu, yeryüzünde uygarlıklarını geliştirirken, doğanın kendisine sunduğu imkanları takip etmişlerdir. İnsanların yerleşmek için seçtikleri mekanların özellikleri yaşam standardını ve yaşam biçimini belirleyen en önemli etkenlerden birisi olarak görülmektedir. Coğrafi mekanın sahip olduğu imkanlar ve potansiyel, özellikle su, toplumlar arasındaki mücadelenin de sebebi olmuş, günümüze kalan eserler ve kalıntılar da bu mücadelelerle büyük oranda tahrip edilmiştir.

Tarihi olayların meydana geldiği mekan ile o mekanın coğrafi ortam koşullarının eğitim ve öğretim sırasında değerlendirilmesi arazi çalışmaları ile mümkündür. Bu, öğretimde arazi çalışmaları, müze gezileri ve tarihi mekanların ziyaret edilmesinin önemini ön plâna çıkarmaktadır.

Bireylerde coğrafi bilinç oluşturmayı önemli bir amaç olarak gören coğrafyanın konusunu gözlerimizle gördüğümüz ve aklımıza gelen birçok öge oluşturur (Foley, 1996). Bu bağlamda coğrafya bilimi, mekânı sadece üzerinde çalışılan bir saha olarak ele almamakta, görünen ve görünmeyen özellikleri ile mekânı adeta yaşayan bir organizma olarak değerlendirip bu yolla onu anlamaya, kullanmaya, şekillendirmeye ve yönetmeye çalışmaktadır (Demirci, 2008, s. 1).

Coğrafyayı ezber bir bilim olmaktan çıkarmak için yapılabilecek en önemli çalışmalardan biri coğrafi konuları yaşamla ilişkilendirerek, öğretim sürecinde çeşitli yöntem ve teknikler kullanmaktır. Doğanay (2002, s. 187)

eğitim ve öğretimi ezber olmaktan kurtaracak en etkin yolun amaca uygun araç ve gereç kullanımı olduğunu ifade etmektedir. Günümüz coğrafya eğitiminde yeni teknolojiler, strateji, yöntem ve teknikler daha yoğun bir şekilde işe koşılmaya başlanmıştır. Zaten yapılandırmacı eğitim modelinin gereği de budur.

Yükseköğretimde bilimsel araştırmalar önemli bir paya sahiptir. Yükseköğretimde coğrafya öğretiminde bilimsel araştırmaları içeren inceleme gezileri ve arazi çalışmaları bilimsel veri toplamlarının temelini teşkil etmektedir (Garipağaoğlu, 2001, s. 13-30). Bütün coğrafi olayları, ya coğrafi yeryüzünde oluş halinde ya da geçmişte olmuş olayların, şimdiki arazide kanıtlarını görme amaçlı olarak coğrafi arazi çalışmaları gerçekleştirilebilmektedir (Doğanay, 2002, s. 18).

Herhangi bir konu üzerinde laboratuvar çalışması gibi, arazi de coğrafi kavramların ve olayların öğretimi açısından başka bir yerde toplayamayacağı bilgileri ve elde edemeyeceği deneyimleri sağlama yeridir. Aynı zamanda arazi çalışmaları, derslerde anlatılan konuların uygulama alanı ve örneklerin gösterilme sahasıdır (Özgüç, 1994, s. 63). Arazi çalışmaları bunun yanı sıra, hem akademisyenler hem de öğrenciler tarafından son derece etkili ve zevkli bir öğrenme-öğretme yöntemi olarak kabul edilmektedir (Fuller, Gaskin ve Scott, 2003, s. 84)

Arazi çalışmaları için izin almanın ve zaman ayırmanın güçlükleri, gidiş-dönüş için gerekli finansmanın karşılanması ve öğrencilerle ilgili olarak öğretmenlerin almış oldukları sorumluluklar, öğretmenlerde bu yöntemi uygulamaya karşı isteksizlik doğurabilmektedir (Aykaç ve Aydın, 2006, s. 214). Coğrafya eğitimi ve öğretiminin uygulamalı bir aşamaya geçirilememiş olması da önemli bir eksikliktir. Çünkü uygulamanın eksik olması öğrenmeyi güçleştirmekte hatta bazı durumlarda imkânsız hale getirmektedir (Akınoğlu, 2006, s. 95).

Tarihi mekanlar ve arazi çalışmalarıyla öğrenciler, yeryüzünde bulunan farklı yerleri, farklı insanları, kendisiyle yaşadığı yer arasındaki mekânsal ilişkiyi algılamak, anlamak ihtiyacı duymalarıyla birlikte, mekan-tarih ilişkisini de kavramış olacaktırlar. Yakın çevresini iyi tanıyan ve algılayabilen bir kişinin olayları küresel boyutta da düşünebileceği ortadadır. Öztürk (2007, s. 4)'e göre esasında coğrafyada konular daima bir olayın mekân, yer ve çevre boyutuna odaklanmış olmakla birlikte özellikle 20. yüzyılda geçirdiği süreç içinde farklı şekillerde ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Hayat boyu öğrenmenin gün geçtikçe daha çok gündeme geldiği günümüzde, nitelikli iş gücünün oluşturulmasının temel şartı, kişilerin örgün eğitim kurumlarında aldıkları eğitimi, mümkün olduğu kadar kurumun dışında da desteklemekten geçmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde de arazi çalışmaları, müze gezileri, öğretmenlik uygulaması gibi etkinlikler öğrencilerin hizmet öncesinde daha nitelikli yetişmelerini sağlayacaktır.

Tarihi ve coğrafi mekanlara yapılan gözlem gezilerinin öneminin ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışmada Mersin ili Tarsus, Erdemli ve Silifke ilçelerinde bulunan tarihi ve coğrafi mekanlara gözlem gezisi yapılmıştır. Bu mekanlar Tarsus'ta Nusrat Mayın Gemisi, Kleopatra Kapısı, Sen-Piyer Kilisesi, Ashâb-ı Kehf, Berdan Barajı, Tarsus

Şelalesi, Gözlükule Höyüğü, Roma Yolu, Sağlıklı Roma Yolu, Ulu Camii, Cennet obruğu, Cehennem obruğu, Kanlıdivane, Adamkayalar kaya anıtı ve Adamkayalar vadisi, Göksu Vadisi ve Deltası, Silifke Kalesi, Korykos (Kızkalesi) Kızkalesi kıyısında yalıtışı oluşumlarıdır.

1911 yılında Almanya'da imal edildikten sonra 1914 yılında Osmanlı Devleti tarafından satın alınan Nusrat Mayın Gemisi, Çanakkale Savaşı'nda önemli işlerde kullanıldıktan sonra, 1955 yılına kadar orduda kullanılan gemi, daha sonra uzun yıllar yük gemisi olarak görev yapmış, 1989 yılında Mersin Limanı'nda Kıbrıs'a yük taşırken batmış, sonra bazı gönüllüler tarafından çıkarılmış, jilet olmayı beklerken Tarsus Belediyesi tarafından alınarak restorasyonu yapılmış ve Tarsus Çanakkale Parkında müze haline getirilmiştir (nusratmayingemisi.com, 2013). Çanakkale Parkı ve Nusrat Mayın Gemisi'ne yapılan ziyaret Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu ve müttefik devletlere karşı kazandığı zaferi algılamaları bakımından önemlidir.

Kleopatra Kapısı, Bizans Döneminde Dağ Kapısı, Adana Kapısı ve Deniz Kapısı olmak üzere üç kapısı bulunan Tarsus'un 18. Yüzyıl sonlarına kadar oldukça sağlam üç kapılı surları, 1835 yılında Mısırlı İbrahim Paşa tarafından yıktırılmış ve sadece iki ayak üzerinde tek kemerli deniz kapısı kalmıştır (Kara, 2007, s. 7). Mısır'ın ünlü kraliçesi Kleopatra'nın adıyla anılan kapı ile birlikte Gözlükule Höyüğü, Roma Yolu, Sağlıklı Roma yolu, St Paul Kilisesi (Saint Paul Anıt Müzesi), Ulu Camii Tarsus'un tarih boyunca kurulan medeniyetlere yaptığı ev sahipliğinin simgeleri olarak değerlendirilebilir. Yapılan ziyaretlerde farklı dönemlerin özellikleri, yaşanan kültür ve medeniyetlerin önemi farkedilmiştir.

Pagan kültürden Hıristiyanlığa, oradan da Müslümanlığa uzanan bir süreçte farklı kültürlerin etkileşimine örnek olan bir kült olan Ashâb-ı Kehf mağarası, Ashâb-ı Kehf kıssasının özünü oluşturan Kehf Suresi mağarada uyuyup yeniden uyanma olayı, İslam'ın dışındaki diğer bazı dinlerde ve çeşitli efsanelerde de yer almaktadır. Ashab-ı Kehf ziyareti bir yandan hristiyanlığın doğup gelişmesinde yaşanan olaylarla birlikte, mağaranın bulunduğu ve Paleozoik kireçtaşları üzerinde gelişmiş olan Bencülüs dağı jeomorfolojik oluşum açısından öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.

Tarsus'un coğrafi çekiciliklerinden olan Berdan Barajı, Eski çağlarda Kydnos çayı olarak bilinen Tarsus (Berdan) Çayı'nın üzerinde, sulama ve içme-kullanma ve sanayi suyu temini amacı ile 1975-1984 yılları arasında inşa edilmiş olup, Türkiye'de ilk elektrik enerjisi burada üretilmiştir. Tarsus Şelalesi Tarsus'un kuzeyinde Tarsus Çayı üzerinde, akarsuyun 4-5 m. yükseklikten dökülmesi ile meydana gelmiştir. Roma döneminde bugünkü şelalenin bulunduğu alanda konglomeralara yapılmış kaya mezarlarının bulunduğu bilinmektedir. Bu mezarlar nehrin zaman zaman alçalan suları sırasında ortaya çıkmış ve çoğu da tahrip olmuştur. Hem Berdan Barajı hem de Tarsus Şelalesi coğrafi özelliklerinin yanısıra tarihi özellikleriyle de tarihi ve coğrafi mekan uygulamalarında kullanılabilecek özelliktedir.

Cennet ve Cehennem obruklarından Cennet obruğu, 275x125 m. çapında eski bir mağara tavanının çökmesiyle oluşmuş bir çöküntü çukurudur. Buradan itibaren kısmen tahrip olmuş, Romalılar devrinden kalma merdivenli bir patikayla içine kolayca inilebilmektedir. Elips biçimli obruğun batı ucunda eski bir kilise kalıntısı

bulunmaktadır. Obruğun tabanında ise küçük bir akarsu bulunmakta ve uzun bir mesafeyi yerin altından katederek Narlıkuyu'dan denize karışmaktadır. Cehennem obruğu, dikey olarak açılan 50x70 m. ebadında elips şeklinde bir çöküntü çukurudur. Cennet Obruğu'nun oluşumuna yol açan bir karstik yeraltı akarsuyunun, yine açmış olduğu bir yeraltı mağara sistemi tavanını aşındırıp, çökmesi süreci sonucunda oluşmuştur (muze.gov.tr, 2013). Kanlıdivane ise Antikçağdaki adı Kanytelis ya da Kanytela olan ören yerinin ortasında bulunan ve eskiden suçluların içine atılarak infaz edildiği söylenen kutsal çökükten (çökme dolini) kaynaklanmaktadır. Bu bölgede görülen kalıntıların çoğu Yunan ve Roma dönemlerinden kalmadır. Yaklaşık 90 m uzunlukta, 70 m eninde ve 60 m derinlikteki çökme dolini ören yerinin çekirdeğini oluşturur. Yerleşim buradan başlayıp dört bir tarafa genişleyerek uzanmaktadır (Kurt, 2006, s. 124). Hem Cennet ve Cehennem obrukları hem de Kanlıdivane karstik aşınım ve birikim şekillerinin en karakteristik özelliklerinin görülebildiği bunun yanısıra doğal oluşumlardan tarih boyunca nasıl yararlandığının da güzel örneklerindedir.

Bölgede tarihi ve coğrafi özelliklerin bir arada görüldüğü yerlerden biri de Adamkayalar kaya anıtı ve Adamkayalar vadisidir. Kurt'a (2006, s. 127) göre Şeytan Deresi olarak bilinen vadi bir gömük menderes olup, vadinin kuzey yamacında bir Roma nekropolü vardır. Burada sarp kayalığın yüzüne oyularak inşa edilmiş birçok kaya mezarı vardır. Adamkayalar olarak anılan mezarların çoğu kabartmalarla süslüdür. Kabartmalarda ölen kişiler çeşitli cenaze ayini sahnelerinde resmedilmiştir. Bazıları savaşçı gibi silahlandırılmış, bazıları cübbeler içinde tabutlarının içinde, genellikle tek başına, bazen sadece karı-koca baş başa, bazen de aileleriyle birlikte betimlenmiştir. Rölyeflerin bulunduğu tepelikte sarnıç ve kaya mezarları başta olmak üzere antik döneme ait yapılar yer almaktadır.

Göksu Vadisi ve Deltası, Antik çağda Cleadnos adıyla anılan Göksu Nehri, Akdeniz'e dökülen akarsuların en önemlilerinden birisidir. Nehir, Taşeli Platosundan doğar ve Geyik dağlarının sularıyla beslenerek Akdeniz'e dökülür. Uzunluğu yaklaşık 250 km. olan nehrin drenaj havzası 10.000 km²'den fazladır. İki büyük koldan Hadım Göksuyu ve Ermenek Göksuyu Mut yakınlarında birleşir ve buradan itibaren Akdeniz'e kadar artık Göksu Irmağı adıyla akar. Akdeniz'e döküldüğü yerde Akdeniz Bölgesindeki ikinci büyük delta ovası olan Göksu Deltasını oluşturur. Delta üzerinde Akgöl ve Paradeniz adıyla iki lagün gölü yer almaktadır. Delta 'özel çevre koruma bölgesi' statüsünde korunmaktadır. Endemik kum zambağı ve kaz horozu deltanın sembolleridir. Göksu Vadisi ve Deltası gözlemlenerek Akdeniz'in en büyük akarsularından olan Göksu'nun oluşturduğu deltayı, deltada oluşan menderesli yapıyı, deltanın koruma statüsüne alınmasının önemini ve buradaki endemik bitki ve hayvan türlerini öğrenmek mümkündür.

Silifke Kalesi Helenistik ya da erken Roma döneminden kalan kalan kale, geçirdiği onarım ve değişiklikler sonucu bugün bir Ortaçağ kalesi görünümündedir. Silifke'ye hakim, 185 metre yüksekliğinde bir tepe üzerinde yapılmış olan, çevresi kuru hendekle çevrili oval biçimdeki kalenin içinde kemerli galeriler, su sarnıçları, depolar ve pekçok yapı kalıntıları bulunmaktadır. Kızkalesi ise şimdi Cennet ve Cehennem obruklarının ve yakın çevresindeki kentsel bir yerleşimi de kapsayan ilk çağ kalıntıları alanının adıdır. Deniz kalesi de denilen yapı, kıyıdan 200 m uzakta bir adacığın üstündedir. Kent surunun dışında antik ana yol üzerindeki ilk büyük kilise,

manastır kilisesi olarak bilinir. 6. ve 7. yüzyıla tarihlenen bu kilise, üç nefli ve 8 apsisli olup etrafı mezarlarla çevrilidir (Kurt, 2006, s. 121). Silifke Kalesi ve Kızkalesi bölgenin tarihine ışık tutmasının yanı sıra coğrafi özelliklerin tarihte nasıl kullanıldığının da önemli örneklerindedir. Kızkalesi kıyısında çokça görülen yalıtışı oluşumları ise, ılıman bölgelerin kıyılarında yer alan gevşek depoların kireçli bir çimento ile tutturulması sonucu meydana gelen kumtaşı veya çakıl taşı özelliğindeki yeni oluşuklardır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacını tarihi ve coğrafi mekanlara yapılan gözlem gezilerinin öneminin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi oluşturmuştur.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1-Öğrencilerin katıldığı etkinliklerin doğaya ve tarihe bakış açılarında ne gibi etkisi olmuştur?

2-Öğrencilerin ziyaret ettikleri tarihi mekanları göz önünde tutarak tarihi konuların öğretiminde yerinde gözlemin önemine ilişkin görüşleri nelerdir?

3-Öğrencilerin katıldıkları çalışmalar çerçevesinde coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin önemini ile ilgili görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanmasının yapılabildiği “olgu bilim” deseni kapsamında yürütülen araştırmada nitel araştırma metodolojisinden yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 72). Veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilen ve üç sorudan oluşan açık uçlu soru formudur. Soru formunun oluşturulmasında “Sosyal Bilgiler Öğretimi” dersi kapsamında ele alınan “Arazi çalışması” uygulaması göz önünde bulundurulmuş; öğrencilerin arazi çalışmalarının tarihe ve doğaya olan bakış açısında meydana getirdiği değişiklikler, tarihi konuların öğretiminde yerinde gözlemin önemi, coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin önemi gibi hususlardaki düşünceleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak irdelenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda kodlar oluşturulmuş, oluşturulan kodlar ilişkilendirilerek, öğrencilerin görüşleri araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında 2011-2012 bahar yarıyılında Sosyal Bilgiler Öğretimi dersini alan toplam 26 öğrenci oluşturmuştur (Tablo 1). Çalışma grubu ile Sosyal Bilgiler Öğretimi kapsamında 2 defa arazi gezisi yapılmıştır. Arazi gezileri esnasında Tarsus, Erdemli ve Silifke’de bulunan tarihi ve coğrafi mekanlara gözlem gezisi yapılmıştır.

Tablo 1: Çalışma grubuna ait bilgiler

Değişkenler	Katılımcılar	f	%
Cinsiyet	Kadın	11	42.3
	Erkek	15	57.7
Yaş Aralığı	20	5	19.2
	21	11	42.3
	22	6	23.1
	23	2	7.7
	23 ve üzeri	2	7.7
Mezun Olduğu alan	Sayısal	5	19.2
	Eşit ağırlık	21	80.8
Mezun olunan lise türü	Anadolu Lisesi	9	34.6
	Genel Lise	12	46.2
	Anadolu Öğretmen L.	4	15.4
	Meslek Lisesi	1	3.8

BULGULAR VE SONUÇLAR

Araştırmada yer alan üç alt probleme ilişkin verilerin analizi yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

1. Alt probleme ilişkin bulgular

Birinci alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin arazi çalışmaları ve müze gezilerinin doğaya ve tarihe bakış açılarındaki değişikliklerin belirlenmesi amacıyla “Katıldığınız etkinliklerin doğaya ve tarihe bakışınızda ne gibi etkisi olmuştur?” sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulguları iki başlık altında inceleyebiliriz. Tarihe bakış açısı ve doğaya bakış açısı olarak:

Tablo 2: Öğrencilerin katıldığı etkinliklerin doğaya bakış açılarındaki etkisi

Doğaya bakış açısında:	f
Tarihte doğaya çok değer verilmiş	6
Çok etkileyiciydi	6
Doğanın güzelliklerini keşfettim	5
Doğanın bir kısmının hala canlı olduğunu izledik	5
Doğayı daha iyi anlamamızı sağladı	4
Adını bilmediğimiz bitkileri öğrendim	4
Doğa harikaydı	4
Yeryüzü şekillerinin oluşumunu inceledik	3
Doğa korumanın çok önemli olduğunu anladık	3
Doğal oluşumları bilerek görmek önemliydi	2
Doğanın kendini sürdürdüğünün farkına vardım	2
Heyecan vericiydi	1
Zihnimde her şey somutlaştı	1

Doğaya bakış açısında tarih-doğa ilişkisi 'tarihte doğaya çok önem verilmiş' ifadesiyle dile getirilirken, öğrenciler doğayı oldukça etkileyici, heyecan verici ve öğretici bulmuşlardır. Doğanın işleyişi, yeryüzü şekillerinin oluşumu, bitkilerin isimleri ve özellikleri öğrencilerin dikkatini çeken unsurlar olarak görülmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin katıldığı etkinliklerin tarihe bakış açılarındaki etkisi

Tarihe bakış açısında:	f
Değişiklik oldu	8
Daha önce soyut ve sanaldı	6
Yaşam koşulları ile genel bakış açısı bilgisi kazandık	5
Çok etkileyiciydi	5
Geçmişle bugünü karşılaştırabildik	5
Tahrip ettiğimiz tarihin zamanla mücadelesini izledik	5
Daha iyi anlamamızı sağladı	5
Tarihi yerler çok etkiledi	4
Her tarihi esere o çağın şartlarıyla bakmamızı sağladı	4
Daha önceki insanların yaşama koşullarını öğrendim	4
Tarihi eserlere bakınca günümüzün değerini daha iyi anladım	4
Geçmiş kültürleri yakından tanıdım	3
Geçmiş insanların inançlarını, yaşam biçimlerini öğrendim	3
Uygarlıkların gelişme çabaları çok etkiledi	3
Uygarlıkların kültürel özelliklerini öğrendik	3
Kitap dışına çıkarak kalıcı bilgiler öğrendim	2
Tarihe olan saygı ve sevgim daha çok arttı	1
Tarihin okumakla öğrenilemeyeceğini gördüm	1
Tarihi yeniden yaşadım	1

Öğrenciler genel olarak bakış açılarında büyük değişiklikler olduğunu, tarihi eserlerden çok etkilendiklerini, daha önce elde ettikleri bilgilerin genel olarak soyut ve fazla teorik olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca geçmişte yaşamış insanların yaşam şartlarını ve kültürlerini öğrendiklerini, olaylara geçmişin penceresinden bakabildiklerini ifade etmişlerdir. Ancak tarihi eserlerin oldukça tahrip edildiği, koruma önlemlerinin de yetersiz olduğu dile getirilmiştir.

Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- * *Bu geziyle birlikte tarihi eserlere taş yığını olarak bakmayı bıraktım.*
- * *Nusrat mayın gemisi ve temsili şehitlik çok etkileyiciydi.*
- * *Soyut olan kavramları somut olarak görmeyi kazandırdı.*
- * *Bu tür etkinlikler insanın birçok duyu organına hitap ettiği için daha eğitici.*
- * *Katıldığımız gezide tarihi yüksek değeri olan eserlerin bulunması insanı bir tarih yolculuğuna çıkarıyor.*

2. Alt probleme ilişkin bulgular

İkinci alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin tarihi konuların öğretiminde yerinde gözlemin belirlenmesi amacıyla "Tarihi konuların öğretiminde yerinde gözlemin önemini ziyaret ettiğiniz tarihi mekanları göz önünde tutarak açıklayınız?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır.

Tablo 4- Öğrencilerin tarihi konuların öğretiminde yerinde gözlemin önemine ilişkin görüşleri

Yerinde gözlemin önemi	<i>f</i>
Yerinde gözlemin önemi büyüktür	11
İlgiyi artırır ve kalıcı öğrenme sağlar	11
Aklımıza kazandı	9
Gidip görmesek öğrenemezdik	7
Somut hale getirir	7
Yerinde hissetmek daha etkili oluyor	7
Ezbercilikten uzaklaştırmış oldu	7
Bilgiler netleşti	7
Görünce bilgilerin değeri daha iyi anlaşıldı	6
Tarihimizi daha iyi tanımamıza yardımcı olur	5
Öğrenilenler ek gözlemlerle desteklenmelidir	5
Aktif öğrenme gerçekleşir	5
Çok etkileyiciydi	5
Zihinde geçmişe gidebilme imkanı yaratıyor	5
Daha etkili ve kalıcı öğrenmeler sağladı	4
Tüm duyularımıza hitap etti	4
Vatandaşlık bilinci gelişir	3
Farklı bir ruh lahi içinde olunur	3
Yaşayarak ve hissederek öğrendik	2
Bilgilerin pekişmesine yardımcı oluyor	1
Sıkıcı bir ders olmaktan çıkar	1
Merak duygusu gelişir.	1

Tablo 4 incelendiğinde tarih konularının öğretiminde 'yerin gözlemin öneminin büyük olduğunu' düşünen öğrenciler, yerinde gözlemin 'ilgiyi artırdığı ve kalıcı öğrenme sağladığı', bilgilerin 'akıllara kazındığı', gidip görmenin öğrenmeyi sağladığı, 'soyut bilgilerin somut hale geldiği' ve 'ezbercilikten uzaklaştırdığı' yönünde görüş belirtmişlerdir.

Ziyaret edilen tarihi mekanları öğrencilerin somut olarak öğrendiği, daha önce kitaptan okuduğu ama hayalinde canlandıramadığı, çoğu zaman sıkıcı gelen konuların, durumların ya da olayların somut olarak ve kalıcı bir şekilde öğrenilmesini sağlamıştır. Ayrıca bu geziler öğrencilerde heyecan uyandırması ve ilgi oluşturmaları bakımından önemlidir.

Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir.

- * *Yaptığımız çalışmalarda birebir görmem bende daha farklı heyecanlara yol açtı ve tarihe olan ilgimin artmasına ve daha kalıcı öğrenmeye neden oldu.*
- * *Gözlemlerle daha sağlam ve daha kesin kanıtlar öğrenci ile baş başa bırakarak verilen eğitimin kalitesini artırarak yaşayarak yaparak öğrenme sağlanır.*
- * *Bu konular sınıfta öğretilse birçoğumuzun aklında hiçbirşey kalmayacaktı.*
- * *Bu tür gezi ve gözlemlerle ülkemizin ne kadar zengin bir kültür mirasına sahip olduğunu kavradık.*
- * *Yerinde gözlem bireye yaparak yaşayarak öğrenmenin olduğu bir ortamda gördüklerini doğrudan inceleyebilme fırsatı sunuyor.*
- * *Yıllarca anlatılmasına rağmen, ezberden öteye gidemedik, ancak yerinde görerek unutamayacağımız şekilde aklımıza kazandı.*
- * *Görerek öğrenme ve bilgi edinmeyi eğlenceli buldum.*
- * *Yaparak, yaşayarak öğrenme, öğrenmenin kalıcılığı için önemlidir.*

3. Alt probleme ilişkin bulgular

Üçüncü alt problemde sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamaları ve coğrafi çevrenin önemi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla "Coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin önemini katıldığınız çalışmalar çerçevesinde değerlendiririz?" sorusuna verilen cevaplardan elde edilen verilerin sınıflandırılması yapılmıştır.

Tablo 5: Öğrencilerin coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin önemini ile ilgili görüşleri

Arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin önemi	f
Daha etkili oluyor	22
Kalıcı öğrenmeyi sağlar	16
Bir çeşit doğada yapılan deneydir	12
Yerinde gördük, aklımıza kazandı	11
Hayatı anlamlandırmamıza yardımcı oldu	8
Anlamlı, kalıcı ve etkin olmasına sebep olur	8
Somatlaştırmak açısından önemlidir	6
Uygulama çok önemlidir	5
Coğrafi çevreyi korumak gerekir.	5
Coğrafi çevrenin önemini ve yararını daha iyi anlar	5
Dokunarak, hissederek, yaşayarak öğrenmek daha etkilidir	5
Daha verimli olur	4
En iyi öğrenme daha fazla duyu organına hitap eder	4

Bilgileri hatırlamada kolaylık kazanırlar	4
Merak etmemizi sağlıyor	3
Coğrafi olayların etkisini anladık	3
Dokunarak öğrenir	3

Tablo 5 incelendiğinde öğrenciler genel olarak coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamalarının ve coğrafi çevrenin öğrenmede etkili olduğunu, kalıcı öğrenmeyi sağladığını, bu tür çalışmaların doğada yapılan bir deney olduğunu, yerinde görmenin bilgileri akla kazımak açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca arazi çalışmalarının aktif öğrenme açısından önemi, yerinde gözlemin ve daha fazla duyu organına hitap etmenin öğrenilenlerin kalıcılığı ve somut öğrenme açısından değerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler bahsedilen doğal oluşum ve güzellikleri yerinde gözlemlerken, bu oluşumların gelişim özelliklerini, oluşum şartlarını anlamlandırmışlardır. Bir taşa dokunmanın, bir bitkiyi koklamanın, bir mağaraya girmenin, bir obruğu gözleminin tadına doyumaz güzelliğine varmışlardır.

Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- * Coğrafi olayların öğretiminde arazi uygulamaları bir çeşit doğada yapılan deneydir. Herhangi bir coğrafi oluşumu soyut bilgilerle anlatmak yerine doğada incelemek daha yararlıdır. Çünkü bu sayede çocuk oluşumun nedenlerini, sürecini ve sonuçlarını daha somut bir şekilde zihnine yerleştirecektir.*
- * Coğrafyayı ezberlemek yerine öğrenilen bir bilim olarak tanımak başka bir bakış açısı sundu bizlere.*
- * Uygulama, öğrenmenin oluşup, oluşmadığını anlamamıza yarayan süreçtir.*
- * Doğal güzellikleri gördükten sonra herkesin coğrafi çevreyi koruması gerektiğini düşünüyorum.*
- * Arazi ve coğrafi çevre konumunun gerçekleşmesiyle gelecek nesillere bırakabileceğimiz bir hayat olur.*
- * Umarım öğrencilerime böyle geziler yapacak imkanım olur.*
- * Çalışmalarımızda, bulunduğumuz bölgenin yer şekilleri hakkında, bitki örtümüz hakkında, jeolojik oluşumlar hakkında bir çok yeni bilgi öğrendik.*
- * Arazi çalışması öğrenci merkezli ve öğrenmenin en çok olduğu öğrenci motivasyonunun en yüksek olduğu öğrenmesidir.*
- * Çocuğu eğer mümkünse, güvenlik önlemlerini elden bırakmadan bir kanyon vadiye götürerek orda bu konuyu anlatmanın yerini eğitimde hiçbir şey tutamaz. Doğa gezilerinin de öğrenci funda ağacını, makiyi, keçi boynuzunu, kitaptan değil bizzat eline alıp, koklayarak, dokunarak öğrenir.*

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin “sosyal bilgiler öğretiminde tarihi ve coğrafi mekan uygulamaları” ile ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, bazı hususları ön plana çıkarmaktadır:

Araştırma bölgesi tarihi açıdan oldukça zengindir. Tarsus ve çevresi antik dönemde Ovalık Kilikya'nın merkeziyken, daha sonraki dönemde Roma-Mısır mücadelesine sahne olmuş, Hristiyanlığın gelişmesinde ve yayılmasında önemli rol oynayan St. Paul'e ev sahipliği yaparken, Abbasilerle birlikte Müslüman dünyaya kapılarını açmıştır. Selçuklular döneminde ve Osmanlılarda önemli bir yerleşim yeridir. Günümüzde Antik dönemden, Romalılardan, Abbasilerden, Selçuklulardan, Osmanlılardan ve Çanakkale Savaşından (Nusrat mayın gemisi) kalan birçok tarihi esere ev sahipliği yapmakta, doğal güzellikleriyle de dikkat çekmektedir. Silifke Hititlerin denize açıldığı kapı görevi görürken, Silifke-Mersin arası bölge Olba Tapınak Krallığının hakimiyet sahası, Romanın koloni bölgesi, Selçukluların Anadoluya gelmesinden sonra İç-il olmuş, Osmanlılar döneminde sancak merkezi olarak tarihteki yerini almıştır. Günümüzde bu dönemlerden kalan tarihi eserler, antik yerleşim yerleri, kaya kabartmaları, kilise kalıntıları ve kalelere ev sahipliği yapmaktadır.

Çalışma bölgesi olan Tarsus, Mersin ve Silifke çevresi Akdeniz iklim bölgesinde olup, iklim özelliklerine uygun olarak tarihi, kültürü, gelenekleri, yaşam tarzı, mutfağı vs. olan bir bölgedir. Genel anlamda 3. Jeolojik zamana kadar Tethis denizinin altında olan, Afrika ve Arabistan Plakaların sıkıştırılmasıyla yükselen Toros dağlarıyla birlikte karalaşan bölgede, Akdeniz iklimine uygun maki bitkisi örtüsü hakim olmuştur. Göksu Nehri, Tarsus Çayı, Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin oluşturduğu deltalar medeniyetlerin doğup gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Bölgede karstlaşmaya uygun kireçtaşlarının yoğun olarak yer almasından dolayı karstik aşınım ve birikim şekillerine yoğun olarak rastlanır. Mağaralar, Obruklar, Lapyalar, Dolinler, Uvalalar gibi karstik aşınım şekilleri; mağaralarda sarkit, dikit, sütun, traverten gibi birikim şekilleri; kırmızı renkli Akdeniz toprağı (terra-rosa) adım başı görülebilecek doğal güzelliklerdendir.

Yapılandırmacı yaklaşımın temel dinamiklerinden olan öğrencinin aktif olmasının ve aktif öğrenmenin de gerçekleştiği ortamlar olan arazi çalışmaları, müze gezileri, tarihi mekanların ziyaret edilmesi öğrenilenlerin kalıcılığı açısından son derece önemlidir.

Öğretim sürecinde arazi çalışmaları, tarihi mekanların, tarihi eserlerin ve müzelerin kullanımı ile ilgili bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar, gerek tarih ve coğrafya ile, gerekse diğer eğitim alanları ile ilgili ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin, ayrıca öğretmen adaylarının algılarının ve bakış açılarının değişmesinde ve gelişmesinde ve bu tür uygulamaların öğretim sürecinde yapılacak planlamalarda bir rehber niteliği kazanmıştır. Bu çalışmalar arasında Geçit (2007) arazi çalışmalarına ilişkin, Şimşek (2005) müze çalışmalarına ilişkin, Emiroğlu (2006) tarihi mekan uygulamalarına ilişkin, Aydın ve Ünalı (2010) gene arazi çalışmalarına ilişkin, Doğanay (2002) arazi çalışmalarına ilişkin çalışmalarıyla konunun önemini ortaya koymuşlardır.

Şüphesiz ki, coğrafi mekan, arazi çalışmaları, müzeler, müzelerin eğitim açısından önemi, tarihi mekanların ve eserlerin tarih öğretimi açısından önemi gibi konularda daha fazla bilgi vermek mümkündür. Çünkü tarih ve coğrafya çalışmaları bizlere böyle bir fırsatı verebilecek zenginliktedir. Coğrafya açısından arazi çalışmalarının önemi, ülkemizin doğal zenginliklerini, müze ve tarihi mekan çalışmalarından önemi ise kültürel zenginliklerimizi tanımak, doğanın dilini ve tarihin şifrelerini çözmektir.

Tarihi eserler ve müzeler öğrenciler tarafından genellikle eski eserlerin sergilendiği yerler ve birkaç taş kalıntısından ibaret yerler olarak algılanırken, doğa gezileri ve arazi çalışmaları ise çevredeki doğal güzellikleri görüp, biraz nefes alınması gereken ortamlar olarak algılanmaktadır. Bu algıda öğretmenlerin ve eğitimcilerin de yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamalarının önemi büyüktür.

Yapılandırmacı yaklaşımın bir gereği olan arazi çalışmaları, tarihi mekan gezileri, müze gezileri gibi etkinlikler yoğun prosedür, fazla iş yükü, fazla sorumluluk gerektirmesi gibi hususlardan dolayı yeterince yerine getirilememektedir. Ancak öğrencilerin tarih ve doğa bilinci ve farkındalığının artırılması açısından önemi göz önünde bulundurulduğunda mutlaka önem verilmesi gereken etkinliklerdir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında şu göre önerilerde bulunulabilir.

- Bu tür çalışmaların üniversite öğrencilerinden ziyade daha küçük yaşlarda öğrencilerle yapılması ve öğretmen adaylarının bu tür çalışmalara istekli yetiştirilmesi önemlidir.
- Arazi çalışmaları geneli kapsamakla birlikte, bir konunun, durumun araştırılmasına yönelik olarak özelleştirilebilir.
- Farklı derslerde ve farklı branştaki öğretmenlerle organize edilecek çalışmalarla disiplinler arazi çalışmalar yapılmalıdır.
- Farklı tarzda ve içerikte düzenlenen arazi çalışmalarının uzun dönemde gözlemlenebilecek süreç odaklı etkilerinin belirlenebilmesi konusunda daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O. (2006). Coğrafya eğitiminin etkililiği ve sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 12, 77-96.
- Alkış, S. (2007). Coğrafya eğitiminde yükselen paradigma: Sürdürülebilir bir dünya. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 15, 55-65
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2007). *Tarih ve coğrafya eğitiminde müze eğitimi ve yaratıcı drama*, I. Ulusal İlköğretim Kongresi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, (15-17 Kasım 2007)
- Aykaç, N. ve Aydın, H. (2006). *Öğrenme-öğretme sürecinde planlama ve uygulama*. Antalya: Naturel Yayıncılık.
- Demiralp, N. (2007). Coğrafya eğitiminde materyaller ve 2005 coğrafya dersi öğretim programı, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 373-384
- Demirci, A. (2008). *Öğretmenler için coğrafi bilgi sistemleri*. İstanbul: Fatih Üniversitesi
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya öğretim yöntemleri*. Erzurum: Aktif Yayınevi

- Foley, M. (1996). *The really practical guide to primary geograpy*. United Kindom: Stanley Thornes.
- Fuller, I. C., Gaskin, S., & Scott, I. (2003). Student perceptions of geography and environmental science fieldwork in the light of restricted access to the field, caused by foot and mouth disease in the UK in 2001. *Journal of Geography in Higher Education*, 27 (1), 79-102
- Garipağaoğlu, N. (2001). Gezi-gözlem metodunun coğrafya eğitimi ve öğretimindeki yeri. *Marmara Coğrafya Dergisi*. 3(2). 13-30.
- Geography Education Standards Project. (1994). *Geography for Life: National Geographic Standards*. Washington, DC: National Geographic Research and Exploration.
- Kara, Ö. (2007). *Tarsus Masalları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Kurt, M. (2006). *Eski Çağ Göksu Havzası (Kalykadnos)*. Konya: Çizgi kitabevi
- MEB (2006). *Programların Geliştirilmesini Gerekli Kılan Nedenler*. http://ttkb.meb.gov.tr/programlar/prog_giris/prog_giris_1.html, (13 Mayıs 2013)
- Özgüç, N. (1994). *Beşeri coğrafya'da veri toplama ve değerlendirme yöntemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basımevi.
- Öztürk, M. (2007). Coğrafya: Gelişimi, içeriği, eğitimi. S. Karabağ ve S. Şahin (Ed.), *Kuram ve uygulamada coğrafya eğitimi* (s. 3-51). Ankara: Gazi Kitabevi
- Sahin, Cemalettin. (2003) *Türkiye'de cografya öğretimi, sorunlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (<http://www.nusratmayingemisi.com/index.php>), (erişim: 25.11.2013)
- www.wikipedia.org, (erişim: 25.11.2013)
- www.muze.gov.tr, (erişim: 25.11.2013)

SUMMARY

Purpose

Social science is an interdisciplinary and multi-discipline field subject of which is human and human life. Throughout the history, humankind's knowing the place they live in and its history have only become possible through their evaluating the properties of the geographical place on which the history has been written. And this has necessitated the synthesis of History and Geography knowledge with the place on which the history has been written and integration for preparing plans related to teaching these lessons. From this point of view, evaluating the place on which the history has been written and conditions of that place during the education is only possible through the observation trips to these areas.

The purpose of this study included evaluating the importance of observation trips to the historical and geographical places according to student views. For that purpose, the answers to the questions below were tried to be found:

- 1- What kind of an effect did the activities you participated in have you're your perspective to the nature and history?
- 2- Explain the importance of observation upon teaching the history considering the historical places you visited.
- 3- Evaluate the importance of field applications and geographical environment upon teaching geographical subjects within the framework of the studies you participated in.

Method

Qualitative research methodology was benefited in the research which was carried out within the scope of "phenomenology" design in which revealing and evaluation of individual perceptions and perspectives related to a specific case was conducted (Yıldırım and Şimşek, 2008). As the data collection tool, open-ended question form including 3 questions and developed by the researchers was used. For creating the question form, "Field study and museum visit" application dealt within the scope of "Social Sciences Teaching" was considered. The obtained data were analyzed using the descriptive analysis. Codes were created in accordance with the given answers, created codes were correlated and views of the students were evaluated by the researchers.

The study population of the research included totally 26 students taking the course of Social Sciences teaching in Mersin University, Faculty of Education, Department of Classroom Teaching in spring term of 2011-2012 academic year.

Findings

The analysis of the data related to 3 sub-problems included in the research was carried out and the obtained data were presented below.

We can analyze the findings related to the first sub-problem of the research under two titles: Historical point of view and natural point of view:

The students mentioned that great changes occurred in their viewpoints to the history in general, they were impressed by the historical artifacts, and the knowledge they acquired before was abstract and mostly theoretical in general. Moreover, they also stated that they learned about the living conditions and culture of the people who lived there in the past and they could analyze the events from a historical perspective. However, they also expressed that historical artifacts were mostly destroyed and protective precautions were inadequate.

In natural perspective, nature-history relationship was put into words through the expression of "in history, the nature was given too much importance", and students found the nature as being very impressive, exciting and

pragmatic. The functioning of the nature, occurrence of land forms, and names and properties of plants were the factors grabbing the attention.

The findings related to the second sub-problem of the research: The students learned about the historical places they visited concretely. The students learned the subject, situation and events which they considered as boring mostly and could not imagine after reading from a book permanently. Moreover, these trips were important in terms of arousing the excitement and providing the interest of students.

In the third sub-problem, the students observed the aforementioned natural formation and beauties in their own places and made sense of the developmental properties and formation conditions of these formations. They discovered the pleasure of touching to a stone, smelling a plant, entering into a cave and observing a concave. They mentioned the importance of field studies in terms of active learning, and the value of onsite observation and addressing to more senses in terms of permanence of the learned and concrete learning.

Discussion

Some studies related to field studies during the teaching period, and use of historical places, historical artifacts and museums were carried out. Those studies acquired a guidance qualification for changing the viewpoints of elementary education and secondary education students and also teachers related to both history and geography, and other educational branches and planning that would be done during the educational process.

Among those studies, Gecit (2007) revealed the importance of the subject related to field studies, Simsek (2005) related to museum studies, Emiroglu (2006) related to historical place applications, Aydin and Unaldi (2010) related to field studies and Doganay (2002) related to field studies.

There is no doubt that it is possible to provide information on geographical area, field studies, museums, importance of museums in terms of education, and importance of historical places and artifacts in terms of history teaching. Because historical and geographical studies have the substantiality which will provide us such an opportunity. The importance of field studies in terms of geography teaching is know the natural wealth of our country. And the importance of museum and historical place studies is to know the cultural wealth of our country and to decipher the codes of history.

Conclusion

In the research, it was concluded that radical changes towards the history and geography were created in students through the activities such as sightseeing, field studies and museum studies, and in case of using such studies in education interest of students towards the lesson would increase. Importance of onsite observation and sightseeing trips to historical places is great for teaching the history. It was concluded that field studies positively affect the permanence of students' learning and what has been learned, and the geographical surrounding being lived in has a great effect upon the learning. Moreover, it was also concluded that knowledge of students on the history of region they live in and geography of that region also increased.

Activities such as field studies as a requirement of constructivist approach, visits to historical places and museums could not be accomplished much due to their requiring heavy procedure, work load and much responsibility. However, when it has been considered in terms of its importance for increasing the awareness of students related to historical and natural consciousness, these are the activities that have to be emphasized.